

Warszawa, 23 marca 2007 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-544677-VI/06/JK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pani
Prof. dr hab. Zyta Gilowska
Minister Finansów

W związku ze zmianami wynikającymi ze stopniowego uwalniania rynku usług pocztowych, w Polsce pojawia się co raz większa ilość operatorów świadczących usługi pocztowe. Obowiązujące przepisy w dalszym ciągu uniemożliwiają im konkurowanie z Poczta Polska w zakresie przesyłek poniżej 50g.

Dodatkowo, w zakresie doręczania przesyłek pocztowych, ograniczenia wynikają zarówno z przepisów ustawy - Ordynacja podatkowa, Kodeksu postępowania cywilnego, karnego i administracyjnego, oraz ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Art. 144 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005r., nr 8, poz. 60 ze zm.) stanowi, że organ podatkowy doręcza pisma za pokwitowaniem przez pocztę, swoich pracowników lub przez osoby uprawnione na podstawie odrębnych przepisów (...). W przywołanym przepisie pojawia się określenie „poczta”, które w obecnym stanie prawnym nie jest pojęciem ustawowym. Ustawa z dnia 12 czerwca 2003 r. Prawo pocztowe (Dz. U. z 2003r., nr 130, poz. 1188 ze zm.) która określa zasady wykonywania działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług pocztowych w obrocie krajowym lub zagranicznym (reguluje zasady działalności pocztowej), operuje, w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi pocztowe, dwoma pojęciami: „operatora” i „operatora publicznego”. Pojęcie „poczta” na gruncie ustawy z dnia 23 listopada 1990 r. o łączności (uchylenie z dniem: 2003.08.24) używane było w odniesieniu do Poczty Polskiej (art. 42 ustawy o łączności). Przepis ten nie został jednak transformowany do ustawy - Prawo pocztowe. Pojawia się więc wątpliwość, czy pod pojęciem „poczty” należy rozumieć Poczta Polska czy też każdego operatora

zarówno publicznego jaki i nie będącego operatorem publicznym świadczącego usługi pocztowe.

Natomiast, art. 12 § 6 pkt 2 ustawy - Ordynacja podatkowa stanowi, że termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało nadane w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego albo złożone w polskim urzędzie konsularnym. To zaś oznacza a contrario, że nadanie pisma w placówce operatora, nie mającego statusu operatora publicznego nie prowadzi do zachowania terminu, jeżeli dotrze ono do adresata po jego upływie.

Podobne wątpliwości dotyczą również uregulowań Kodeksu postępowania cywilnego, karnego i administracyjnego oraz przepisów ustawy - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. W tej materii Rzecznik Praw Obywatelskich odrębnym pismem zwróci się do właściwych organów. Ubocznie pragnę jedynie wskazać, że art. 39 Kodeksu postępowania administracyjnego stanowi, że organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Art. 57 § 5 pkt 2 Kpa stanowi także, że termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało nadane w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego. Oznacza to, że dla zachowania terminu niezbędne jest nadanie pisma w polskim urzędzie pocztowym lub polskiej placówce konsularnej. Nadanie pisma w placówce pocztowej zagranicznego operatora lub w placówce pocztowej polskiego operatora, ale nie mającego statusu operatora publicznego, przed dniem upływu terminu nie prowadzi do zachowania terminu (wyr. NSA z dnia 27 listopada 1997 r., SA/Po 1273/96, niepubl).

W analogiczny sposób problem został uregulowany w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2002r., nr 153, poz. 1270 ze zm.) zgodnie z którym, Sąd dokonuje doręczeń przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione przez sąd osoby lub organy (art. 65 § 1 ustawy). Tylko zaś oddanie pisma w polskim urzędzie pocztowym lub w polskim urzędzie konsularnym jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu (art. 83 § 3 ustawy).

Zgodnie zaś z kodeksem postępowania cywilnego (art. 131 § 1) „Sąd dokonywa doręczeń przez pocztę, komornika, woźnych, a także przez sądową służbę doręzeniową”.

Art. 165 § 2 Kpc, który stanowi, że oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu.

W sposób nieco odmienny zagadnienie doręczania pism zostało uregulowane w kodeksie postępowania karnego. W nowym brzmieniu, nadanym ustawą z 10 stycznia 2003 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego, ustawy o świadku koronnym oraz ustawy

o ochronie informacji niejawnych (Dz.U.03.17.155) art. 131 §1 Kpk pozwala na doręczanie pism, w których od ich daty nadania biegną terminy procesowe przez pocztę lub inny uprawniony podmiot zajmujący się doręczaniem korespondencji. Art. 124 Kpk stanowi, że termin jest zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało nadane w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego, w polskim urzędzie konsularnym lub złożone przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej albo przez osobę pozbawioną wolności w administracji odpowiedniego zakładu, a przez członka załogi polskiego statku morskiego kapitanowi statku.

Z przytoczonych przykładów wynika więc, że dla zachowania przez obywatela terminu, konieczne jest złożenie pisma w placówce operatora publicznego. Tym samym, operatorzy nie mający statusu operatora publicznego, którzy mimo uwolnienia rynku (częściowego tj. w zakresie przesyłek powyżej 50 g) nadal „przegrywają” z monopolem Poczty Polskiej. Ceny usług stosowane przez operatorów niepublicznych są tak korzystne, że obecnie np. Telekomunikacja Polska S.A. „dociąża” przesyłki metalowymi płytkami, by móc korzystać z usług operatorów innych niż Poczta Polska. Pojawia się więc pytanie czy wciąż konieczne jest utrzymywanie wyłączności Poczty Polskiej w zakresie doręczania przesyłek sądowych i urzędowych?

Niewątpliwie oprócz przedstawionych przepisów procedury cywilnej, karnej, administracyjnej i podatkowej, na drodze do pełnego otwarcia rynku w zakresie pism sądowych i administracyjnych stoi art. 45 ustawy - Prawo pocztowe, który nadaje potwierdzeniom nadania wystawionym przez „Pocztę Polską” moc dokumentu urzędowego. Takiej rangi nie mają potwierdzenia nadania wystawione przez innych operatorów.

W zaistniałej sytuacji, stosownie do art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r., nr 14, poz. 147) zwracam się do Pani Minister z prośbą o rozważenie potrzeby podjęcia tego problemu w celu jednolitej regulacji.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich